

Та историјска факта најбоље карактеришу међународни положај и значај српских земаља у овом времену. Докле се сила Бугара и Византинаца равнала, дотле су Срби могли рачунати на помоћ једне или друге странке, а кадшто и на обе, те су могли да сачувају и своју самосталност, коју су међутим често и својим јунаштвом подржавали. Но чим је једна од ових сила надвладала, одмах се окренула против српскога народа и то изненадно и свакад у намери, да га подјарми.

У првој половини 11-ог века свеколике српске земље постадоше дакле грчке провинције. Прекомерна глобљења и насиља византијских намесника изазваше у народу српском таку силну мржњу и огорчење, да су Срби после више узалудних устанака најпосле збацили грчки јарам, па још и поништили царево војску у непроходним кланцима. Сви знаци показују, да се покрет отпочео у јужнозападним крајевима, дакле у данашњој Црној Гори и у северној Арбанији. Велики жупан, чије се име спомиње после овог победног преврата, и који је повратио Србима њихову самосталност, био је, по казивању, пореклом Дукљанин.

Ма колико да је цар Василије сломио силу Бугара, ови се почеше и опет кретати после неколико десетина година, а у овом несрећном устанку и Срби им беху помагали. Тиме навукосе Срби наново на се гњев Византије. Не могавши се више надати помоћи од Бугара, потражише Срби помоћи на другој страни. Велики жупан Михаило обазре се на запад и ступи у преговоре са папом, као најсилнијим европским владоцем. Без сумње је српски владар, који је у осталом био одан источној цркви, постигао милост папину обећањем, да ће помагати католицизам. И у познија времена, кад су се год такве прилике појавиле, са истих побуда удешаван је срдачнији одношај између српских владалаца и римских папа, мада српски жупани и краљеви у том нису никад били искрени, те се пријатељством римских папа само користили, да своје цељи постигну; чим су то постигли, па нису требали папину домоћ, одмах су окренули леђа католичкој цркви.

Али у тој је мери велики жупан Михаило задобио наклоност Рима, да му је папа, у једној повељи, подарио и краљевску титулу.

По хроникама и белешкама из потоњих десетина 11-ог из првих десетина 12-ог века, мада су ове веома, нејасне тамне, може се опет толико нагађати, да су Срби у то доба променљивом срећом војевали са византијским легијама, али да су умели мање више да сачувају своју самосталност.

Око 1120 године истиче се рашки жупан Урош, или као што га називају Бели Урош, као најсилнији међу осталим жупанима. Тако се чини, да је Зета била дедовина и његовој породици. Овај Урош је од великога значаја у српској повесници, јер се од њега доводи порекло владалачке породице Немањића, што је од прилике 200 година без прекида владала Србијом, а која је из оне лабаве везе српских земаља створила уједињену и уређену државу српску и која је ову државу подигла до врхунца славе и благостања.

Ни за Урошева доба није престала борба између Срба и Грка. Место пропале бугарске државе полако заузима место нови такмац Византије, мађарска краљевина. И с тога је природно, што Срби, у првом периоду мађарско-грчке борбе, стоје на страни Мађара; јер је Србима све једнако била најопаснија сила Византија. У оном великом рату угарског краља Стевана 2. са Грцима, кад им